

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Tomana a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci proti obvinenému **ml. D. M a spol.**, pre zločin lúpeže spolupáchatel'stvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného P. D. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. augusta 2010, sp. zn. 7 To 46/2010, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného P. D. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Nitra bol obvinený P. D. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže spolupáchatel'stvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/ Tr. zák. (v bode 1/ spolu s ml. D. M.) a z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. (v bode 2/), na tom skutkovom základe, že:

1/ dňa 21. februára 2009 v čase asi o 19.00 hodine v N., na Sídlišku K., na úrovni polikliniky, na H. ulici, vyšli spoza kríkov a obžalovaný P. D. nastriekal korenistý sprej do očí poškodeného M. R., v tom istom momente ho silne udrel do hlavy, na čo sa dal M. R. na útek, pričom dostával ďalšie rany po rôznych častiach tela, kde po viacerých úderoch spadol na zem a vtedy zacítil silný úder do hlavy, pričom obžalovaný sa mu snažil zo zadného vrečka nohavíc vytiahnuť peňaženku, čo sa mu však nepodarilo, obžalovaný D. M. potom ako vyšiel spoza kríkov, chytila okolo trupu rukou poškodenú J. S. a druhou rukou jej strekol niečo štipľavé do tváre, pričom následne sa pokúsil jej strhnúť kabelku z pleca, čo sa mu však nepodarilo, potom sa obžalovaný D. M. rozbehol za obžalovaným D. k poškodenému R. a poškodená J. S. podišla k obžalovanému D. M. a svojou kabelkou ho udrela do chrbta, po čom sa obaja páchatelia dali na útek, čím svojím konaním spôsobili zranenie poškodenému M. R. a poškodenej J. S. nespôsobili žiadne zranenie,

2/ dňa 29. mája 2009 v čase o 03.30 hodine v obci C. – Č., časť P., viedol osobné motorové vozidlo značky Š., zelenej farby, bez evidenčného čísla, pričom bol zastavený a kontrolovaný hliadkou Obvodného oddelenia PZ M. a v rámci kontroly bolo zistené, že nemal pri sebe žiadne doklady potrebné na vedenie vozidla, zároveň bol podrobený dychovej skúške na prítomnosť alkoholu, pri ktorej mu bolo nameraných 0,36 mg/l alkoholu v dychu, taktiež bolo zistené, že nie je držiteľom vodičského oprávnenia a uvedené vozidlo viedol napriek tomu, že mu trestným rozkazom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6 T 38/2008, zo dňa 11. marca 2008, právoplatným dňa 27. septembra 2008, bol uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá na dobu tri roky.

Za to bol obvinenému P. D. podľa § 188 ods. 2, § 38 ods. 2 a § 41 ods. 2 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov a 4 (štyri) mesiace, pre výkon ktorého podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol obvinený zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obidvom obvineným uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť titulom náhrady škody poškodeným organizáciám U., a.s., B. B., sumu 104,20 eur a S. B., na účet pobočky v B., sumu 216,50 eur.

Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej lehote odvolanie obvinený P. D., obvinený ml. D. M. a okresný prokurátor. Krajský súd v Nitre na podklade podaných odvolaní preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku a zistil, že dôvodné je iba odvolanie okresného prokurátora, podané v neprospech obvineného D., do výroku o treste. Krajský súd v Nitre rozsudkom, sp. zn. 7 To 46/2010, z 31. augusta 2010 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste u obvineného P. D.. Zároveň sám rozhodol podľa § 322 ods. 3 Tr. por. tak, že obvinenému P. D. uložil podľa § 188 ods. 2, § 38 ods. 7 a § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 (jedenásť) rokov a 7 (sedem) mesiacov. Podľa § 319 Tr. por. boli odvolania obvinených P. D. a ml. D. M. ako nedôvodné zamietnuté.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Nitre podal obvinený P. D. prostredníctvom obhajcu dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, tiež, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, e/, g/ Tr. por.).

Prvý z uplatnených dovolacích dôvodov mal byť podľa obvineného naplnený tým, že súd rozhodol na základe jediného priameho dôkazu voči jeho osobe, ktorým je prvotná výpoveď spoluobvineného M. z prípravného konania. Pri hodnotení tohto dôkazu došlo podľa názoru dovolateľa k porušeniu jeho práva na obhajobu. Zdôraznil, že sa jedná o výpoveď, pri ktorej objektívne nemohol byť prítomný jeho obhajca, keďže túto spoluobvinený M. učinil v rámci rozhodovania o väzbe, v tom čase dovolateľ nemal ani len doručené uznesenie o vznesení obvinenia. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. obvinený namietal zákonnosť dôkazu výpovede spoluobvineného M. v prípravnom konaní, ďalej nedôveryhodnosť výpovede svedka F., ktorý pravidelne užíva drogy. Svedok F. vypovedal len o tom, čo mu mal údajne povedať spoluobvinený M., takže sám vlastnými zmyslami nevnímal predmetný skutkový stav. Taktiež výpovede poškodených súd vyhodnotil v neprospech dovolateľa a to aj napriek tomu, že z ich strany nebol pri rekognícii opoznaný. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ obvinený odôvodnil tým, že sudkyňa JUDr. Trnková mala byť z rozhodovania v jeho trestnej veci vylúčená, nakoľko rozhodovala

už v prípravnom konaní o jeho vzatí do väzby a o jeho žiadosti o prepustení z väzby, čím si vytvorila subjektívny názor, ktorý nevyhnutne ovplyvňoval jej postoj pri hodnotení dôkazov v následnom konaní pred súdom.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre a rozsudok Okresného súdu Nitra, a aby tomuto súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 373 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami uvedenými v § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a v zákonnej lehote po tom, čo obvinený využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 Tr. por.), ale zároveň aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúvavanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolací súd preskúmal, či v predmetnom prípade boli zásadným spôsobom porušené obhajobné práva obvineného. Súdne konanie je treba viesť takým spôsobom, aby došlo k zabezpečeniu všetkých základných práv obvineného, osobitne k zabezpečeniu jeho práva na efektívnu obhajobu.

Z relevantných častí trestného spisu vyplýva, že v postupe orgánov činných v prípravnom konaní a súdu nie je možné vidieť žiadne porušenie zákonných záruk spravodlivého procesu. Obsah trestného spisu neposkytuje žiaden podklad o tom, že by vyšetrovateľ v rámci prípravného konania a okresný, resp. krajský súd pri vykonávaní úkonov súdneho konania postupovali v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami ako aj, že by vykonali relevantné dôkazy nezákonným spôsobom. Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom dovolateľa, že k porušeniu práva na obhajobu došlo výpoveďou spoluobvineného M. pred sudkyňou pre prípravné konanie pri rozhodovaní o väzbe, ktorú obvinený nepovažuje za zákonný dôkaz.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. teda, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, neobstojí. Obvinený v tejto časti svojho dovolania sa prevažne zaoberal rozborom dôkaznej situácie a jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov, pričom namietal správnosť zisteného skutkového stavu najmä na základe priznávajúcej výpovede spoluobvineného M. v prípravnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere uzavrel, že právny názor dovolateľa nie je možné akceptovať, pretože tento predstavuje prevažne iba jeho subjektívny názor a ako taký nemôže zakladať záver o nezákonnosti vykonania dokazovania v posudzovanej veci. V danej súvislosti je potrebné uviesť, že výpovede vypočutých svedkov F., S., R. a spoluobvineného M. boli vykonané v súlade so všetkými procesnými zákonnými ustanoveniami a tieto je treba považovať za plne relevantné aj z hľadiska hodnotenia ich vecnej stránky. Obvinený sa ďalej zaoberal otázkou, akým spôsobom vykonané dôkazy nižšie súdy vyhodnotili. Napádanie skutočnosti, že súdy vyhodnotili vykonané dôkazy v neprospech obvineného neznamena, že by dôkaz mal byť vykonaný nezákonným spôsobom.

Vo veci bol vykonaný celý rad ďalších dôkazov (okrem usvedčujúcej výpovede spoluobvineného M., sú nimi výpovede svedka F. a samotných poškodených, ktorí sa vyjadrovali k priebehu skutkového deja v podstatných rysoch rovnako ako spoluobvinený M.), pričom v danej súvislosti treba dodať, že proces dokazovania tvorí jeden celok.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. súdy hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. V prípade, že súd vyhodnotí vykonaný dôkaz inak než podľa predstáv niektorej zo strán, nezakladá skutočnosť, že takéto dôkazy nie sú vykonané zákonným spôsobom resp., že by bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por., možno zdôrazniť, že v predmetnej veci rozhodovala sudkyňa v súlade s rozvrhom práce a Trestným poriadkom. Pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku nie je možné zaradiť také námietky, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný resp. všeobecný charakter. Takýto charakter má bezpochyby aj námietka obvineného. Obsahom práva na pojednanie veci pred nestranným súdom totiž nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu obžalovaného a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri riešení otázky nestrannosti sudcu je potrebné brať na zreteľ všetky aspekty subjektívneho i objektívneho charakteru. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k procesným stranám trestného konania. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza zo zásady prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti sa vyžaduje dôkaz o skutočnej zaujatosti, pričom rozhodujúce nie je stanovisko (subjektívne) sudcu, ale existencia

objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Pri hodnotení nestrannosti sudcu je potrebné uvažovať, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava obvineného je objektívne oprávnená, pričom relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno teda chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci alebo procesným stranám dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne.

Tým, že sudkyňa JUDr. Anna Trnková rozhodovala v posudzovanej veci už v prípravnom konaní, za aktuálneho právneho stavu nebola v ďalšom štádiu trestného konania z prejednávania a rozhodovania vylúčená ex lege a z obsahu relevantných častí trestného spisu nie sú zrejmé ani žiadne iné objektívne skutočnosti zakladajúce pochybnosti o jej nezaujatosti podľa § 31 ods. 1 Tr. por. Z uvedených dôvodov nie je splnený ani ďalší obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vyžadujúci zistenie, že vo veci konal alebo rozhodol sudca ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného P. D. na neverejnom zasadnutí odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. júna 2011

JUDr. Pavol T o m a n , v.r.

predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Pavol Farkaš

Za správnosť vyhotovenia: Katarína Cíсарová